האומר פרק ששי גיטין

האומר התקבל. (ה) בירושלמי תנא התקבל אחר הניזקין ואחריו מי שאחזו וכן נראה לר"ת דהניזקין תנא בתר השולח משום דאיירי במילי דהוו מפני תיקון העולם והשתא הדר למילתיה דאיירי בשליחות ואידי דאיירי באומר לשנים תנו או לשלשה כתבו ותנו תנא בתריה מי שאחזו דאיירי נמי באומר כתבו ואידי דתנא במי שאחזו במגורשת ואינה מגורשת תנא בתריה הזורק דקתני בה מחלה על מחלה מגורשת ואינה מגורשת (ו):

הא שויתיה שליח. השתא סלקא דעתין דלא איצטריך למיתני התקבל אלא למידק דכי היכי דהתקבל דוקא בלא שויתיה שליח הולך נמי דוקא בלא שויתיה שליח:

דילמא בהילך. אינו מגיה אלא כלומר דילמא איכא דתני הילך: **איש** לקבלה **ואשה** להולכה מאי. משום דבגט אשה בהולכה לא שייכא ואיש בקבלה משום הכי קבעי: בשלמא

האומר התקבל גט זה לאשתי או הולך גט זה לאשתי [א]אם רצה לחזור יחזור [ב]האשה שאמרה התקבל לי גיטי אם רצה לחזור לא יחזור [ג]לפיכך אם אמר לו הבעל אי איפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה אם רצה לחזור יחזור רשב"ג אומר [ד]אף האומרת טול לי גיטי אם רצה לחזור לא יחזור: **גמ'** א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי טעמא דלא שויתיה איהי שליח לקבלה הא שויתיה איהי שליח לקבלה רצה לחזור לא יחזור ש"מ (ה)הולך כזכי דמי לא לעולם אימא לך הולך (ו)לאו כזכי דמי והתקבל גט לאשתי איצטריכא ליה דס"ד אמינא הואיל ובעל לאו בר שויה שליח לקבלה הוא אע"ג דמטא גיטא לידה לא להוי גיטא קמ"ל דהתקבל והולך קאמר תנן האשה שאמרה התקבל לי גיטי אם רצה לחזור לא יחזור מאי לאו לא שנא אקבלה לא שנא אהולכה לא אקבלה ת"ש לפיכך אם אמר לו הבעל אי איפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה אם רצה לחזור יחזור טעמא דאמר אי איפשי הא לא אמר אי איפשי אם רצה לחזור לא יחזור ש"מ הולך כזכי דמי דילמא בהילך פשיטא איש הוי שליח להולכה שכן בעל מוליך גט לאשתו ואשה הויא שליח לקבלה שכן אשה מקבלת גיטה מיד בעלה איש לקבלה והאשה להולכה מאי ת"ש האומר התקבל גט זה לאשתי או הולך גט זה לאשתי אם רצה לחזור יחזור האשה שאמרה התקבל לי גיטי אם רצה לחזור לא יחזור מאי לאו בחד שליח וש"מ כשר (ז)לקבלה כשר להולכה לא בשני שלוחין תא שמע לפיכך אם אמר לו הבעל אי איפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה אם רצה לחזור יחזור והא הכא בחד שליח הוא וש"מ כשר לקבלה כשר להולכה פשוט מינה [ה]איש הוי שליח לקבלה שכן אב מקבל גט לבתו קטנה אשה להולכה תיבעי לך מאי אמר רב מרי ת"ש (ו)אף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה נאמנות להביא את גיטה והתם הולכה היא אמר רב אשי מסיפא נמי שמע מינה דקתני סיפא (ח)האשה עצמה מביאה את גיטה ובלבד שהיא צריכה לומר בפני נכתב ובפני נחתם ואוקימנא בהולכה (ש"מ: **איתמר** (ט)הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי והוא אמר הילך כמה שאמרה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב [ה]אפילו הגיע גט לידה אינה מגורשת שמע מינה אדיבורא דידיה קא סמיך דאי אדיבורא דידה קא סמיך מכי מטי גיטא לידה מיהא תיגרש אמר רב אשי הכי השתא בשלמא הולך כזכי דמי: **דלמא בהילך.** נהך סיפא לא מיתני הולך ותן לה אלא הילך ותן לה דהילך ודאי הילך כדקאמרה היא ואי לאו דאמר אי אפשי הוה ליה שליח לקבלה: **פשיטא איש.** זכר יכול ליעשות שליח לבעל להולכה כיון דאיתרבי שליחות (י) מקרא מושלחה (כ) פשיטא דודאי זכר להולכה רבי: **שכן בעל.** עליו להוליך גט לאשתו ובמידי דאיהו כשר שלוחו נמי כשר: **ואשה.** אמרת פשיטא לן דהויא שליח לחברתה לקבלה מאחר דרבי קרא שליחות לקבלה מושלחה מבינתו קרי ביה ושלחה: **שכן.** היא עצמה מקבלת גיטה: **איפכא מאי.** מי אמרי' כיון דהוא עצמו לאו בר קבלה הוא שאר זכרים נמי לאו בני קבלה נינהו וכן לענין הולכה נאשה: **כחד שליח.** קאמר דבין א"ל בעל הולך בין א"ל התקבל הוי שליח להולכה ומי אמרה ליה איהי מעיקרא להתוא התקבל הוי שליח לקבלה אלמא ההוא דאכשר להיות שליח לבעל להולכה מכשר להיות שליח לאשה לקבלה: **לא כשני שלוחין.** וה"ק הבעל שאמר לאיש בין התקבל בין הולך לשון הולכה הוא והאשה שאמרה לחברתה התקבל ונתנו לה הבעל אם רצה לחזור לא יחזור ולאו אשליח דרישא קאי: **והא הכא דחד שליח הוא.** להתוא דאמרה ליה איהי התקבל א"ל איהו אי איפשי שתקבל אלא הולך: **פשוט מינה איש דהוי שליח לקבלה.** כלומר מתרתי בעיין דבעינן לעיל חדא מנית למפשט מינה דאיכא למימר מתני' באיש קמיירי דכשר אף לקבלה ודין הוא שהרי מצינו שהוא רשאי לקבלה בגט של בתו קטנה שהתורה זכתה לו לקבל קידושיה כדילפינן בכתובות (דף מו:) מוינלה חנם אין כסף (ל) ולקבל את גיטה דכתיב וינלה והיתה לאיש (מ) איתקש יציאה להויה הלכך בשליחות נמי כשר אבל אשה להולכה אכתי מיבעי לן: **אף הנשים כו'.** חמותה ובת חמותה לרתה ויבמתה ובת בעלה: **והתם הולכה היא.** דקתני להבית: **ואוקימנא בהולכה.** בפרק (נ) קמא מדקתני גריכה לומר בפני נכתב והוינן בה מכי מטא גיטא לידה איגרשה לה ומתרלינן דאמר לה הוי שליח להולכה עד דמטית התם: ה"ג **הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי.** האשה שאמרה לשלוחה הבא לי גיטי והוא אומר לבעל אשתך אמרה התקבל לי גיטי: **והוא אומר.** הבעל אמר לו הילך כמה שאמרה: **אפי' הגיע גט לידה אינה מגורשת.** כדמפרש וחזיל: **ש"מ.** דמאן דאמר לשליח הילך כמה שאמרה משלחך: **אדיבורא דידיה סמיך.** אדעתא דדיבורא דשליח קאמר ליה הא' הילך כמה שאמרה דמהימנת לי דשליח לקבלה את הילכך אינה מגורשת דכי יהב בעל ניהליה אדעתא דשליחות קבלה יהיב ניהליה ולאו אדעתא דהולכה ושליח לקבלה לא הוי ותפשוט מינה בעיא דתיבעיא לן בב"מ בהשוכר את האומנין (מ) אדיבורא דשליח סמיך: **דאי אדיבורא דידה סמיך.** והכי קאמר ליה אנא לא ידענא אלא כדאמרה איהי מסרנא ליה ניהלך: **כי מטא גט לידה מיהא תתגרש.** דהא בעל נמי שליח להולכה שויה: הכי

האומר התקבל. הכעל: **יחזור.** דגט חוב הוא לה ואין מבין לאדם אלא מדעתו לעשות (ו) לו שליח לחובתו: **לא יחזור.** כיון דאיהי שויתיה שליח הרי הוא כידה ונתגרשה מיד בקבלתו של זה: **לפיכך.** כיון דאמרן אין יכול לחזור אין לו תקנה לחזור אלא"כ אמר לו הבעל לזה שעשתה אותו שליח לקבלה אי אפשי שתקבל לה להיות כידה אלא שליח שלי תהא להוליכו לידה: **אם רצה לחזור.** כל זמן שלא הגיע גט לידה: **יחזור.** שאינה מתגרשת אלא מדעת המגרש והרי אמר לא יהא גט עד שיגיע גט לידה: **אף האומרת טול לי גיטי.** לשון קבלה הוא: **גמ' טעמא דלא שויתיה שליח לקבלה.** דהולך גט זה לאשתי קאי דקתני מתני' יחזור ומיירי בדלא שויתיה איהי שליח לקבלה ובעל לאו בר שויה שליח לקבלה הוא והכא הוא חוב הוא לה והכא הוא דקאמרינן יחזור: **הא שויתיה איהי שליח לקבלה.** וקאמר איהו הולך: **לא יחזור.** דלא עקריה משליחותא דידה: **אלמא הולך כזכי דמי.** ופלוגתא היא בפ"ק (לעיל דף י.): **לא לעולם לאו כזכי דמי.** ואפילו שויתיה איהי שליח לקבלה ואמר לו איהו הולך מיעקר עקריה משליחותה ושויה איהו שליח להולכה. והאי דנקט מתני' בדלא שויתיה שליח משום התקבל נקט לה דהתקבל איצטריכא ליה לאשמועי' דאע"ג דלא שויתיה היא שליח ובעל נמי לאו בר שויה שליח לקבלה הוא אלא להולכה ואיהו לא אמר הולך אפ"ה כי מטא גט לידה מיהא מגורשת: **לא ליהוי גיטא.** דהא לאו להולכה שויה שליח ולקבלה נמי לא בר שויה שליח הוא: **קמ"ל.** דהתקבל דקאמר ליה התקבל והולך קאמר דאדם יודע שאין לו שליחות לקבלה. ואידי דתנא התקבל תנא הולך דהכי קאמר מתני' בין שאמר בעל בלשון קבלה בין שאמר בלשון הולכה הוי שליח להולכה: **מאי לאו.** אתרוייהו מילי דתנא לעיל מינה קאי לא שנא כי אמר הבעל קבלה ולא שנא הולכה אי שויתיה איהי שליח לקבלה מעיקרא לא יחזור ש"מ

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ו מהל' גירושין הל"י סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמ סעיף ח וסי' קמא סעי' עו:

ב ב מיי' שם הל"א וסמג שם טוש"ע שם סי' קמ סעי' ג:

ג ג מיי' שם הל"י טוש"ע שם סעי' ו:

ד ד מיי' שם הל"ט טוש"ע שם סעי' ד:

ה ה ו מיי' שם הל"ו סמג שם טוש"ע שם סי' קמא סעי' לא:

ו ז ח מיי' שם הל"ח סמג שם טוש"ע שם סי' קמ סעי' ח:

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה האומר התקבל נ"ב וכן כתבו התוס' דף עב. ד"ה ומשום כיקופא אבל הרא"ש פירש פ' התקבל אחר פ' מי שאחזו:

מוסף רש"י

הבא לי גיטי. האשה שאמרה לאחד אם ממלא את בעלי אמור לו שישלח לי את גיטי בידך ויעשה שלוחו של בעלי לגרשני כשמגיע גט לידי, דשליח להולכה על הבעל לעשות והאשה מתגרשת כשיגיע גט לידה ושליח לקבלה על האשה לעשות שיהא הוא שלוחה וכמותה ותתגרש משיגיע גט לידי שליח (ב"מ עו:). אדיבורא דידיה קא סמיך. והכי אמר לו מהימנת לי דכך אמרה ולא עשאו שליח להולכה, לעכב אין כאן שליחות דאין עליה לעשות שליח להולכה, והרי הבא לי אמרה לו ולא התקבל, והבעל נתנו לו בתורת שליח קבלה, ושליחות זה אינו כיד הבעל לעשות (שם). דאי אדיבורא דידה קא סמיך. ולא לדבריו האמין אלא הילך כמה שאמרה היא קאמר ליה, אם כן עשאו שליח להולכה הוי כידו הוא וכי מטי גיטא לידה מיהא מיגרש (שם).

מסורת הש"ס

(א) [לעיל יד. לקמן סג:], (ב) [לעיל יד. לב:], (ג) כשר להולכה כשר לקבלה כע"ל מ"ד, (ד) לעיל כג., (ה) שם ולף ה., (ו) כ"מ עו. ע"ש, (ז) במ"ל: [עשות], (ח) [קידושין מא.], (ט) [דברים כד], (י) [שמות כא], (כ) [דברים כד], (ל) [ע"ל שני דף כד.], (מ) [דף עו.], (נ) [ומפרש"י לקמן עא: ד"ה טעמא וכו' וד"ה הא אמר וכו' מוכח שסילוהו היה מי שאמרו קודם התקבל],

תוספות רי"ד

האומר התקבל גט זה לאשתי או הולך גט זה לאשתי אם רצה (ה) להחזיר יחזיר האשה שאמרה התקבל לי גיטי אם רצה להחזיר לא יחזיר לפיכך אם אמר לו אי אפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה אם רצה להחזיר יחזיר רשב"א אף האומרת טול לי גיטי אם רצה להחזיר לא יחזיר. פי' בעל שאמר התקבל גט זה לאשתי כך הוא כאילו אומר הולך שאין הבעל ממנה שליח לקבלה כ"א להולכה הילכך בין אם אמר הולך בין אם אמר התקבל ורצה להחזיר ולבטל השליחות יכול לבטל אבל האשה שאמרה התקבל לי גיטי ומסרו הבעל לידו בתורת קבלה אינו יכול להחזירו שיד השליח כיד האשה דמיא אך אם יאמר הבעל אי אפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה [אם רצה להחזיר יחזיר] רשב"א אף האומרת לשליח טול לי גיטי כאומרת התקבל דמי ואם רצה להחזיר לא יחזיר. פשיטא לי איש הוי שליח להולכה שכן בעל מוליך גט לאשתו אשה הויא שליח לקבלה שכן אשה מקבלת גיטה מיד בעלה איש לקבלה ואשה להולכה מאי ופשטי' דאיש נמי הוי שליח לקבלה שכן אב מקבל גט לבתו קטנה ואשה נמי הוי שליח להולכה שכן אשה עצמה מביאה גיטה ממדינת הים דתנן אשה עצמה מביאה גיטה ובלבד שתהא צריכה לומר בפני נכתב ובפני נחתם. איתמר הבא לי גיטי והלך השליח ואמר לבעל אשתך אמרה התקבל לי גיטי והוא אמר לו הולך כמו כ) שאמרת אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב אפילו הגיע הגט לידה אינה מגורשת משום דעקריה שליח לשליחותיה דאמר שליח לקבלה הוינא (ולא) להולכה לא הוינא

ה) כ"ה עוקמת המשנה ביירושלמי אם רצה להחזיר יחזיר וחזו שהולך רבינו לפרש דרוצה להחזיר ונבעל וכו'.

ו) לפנינו הגירסא כמו שאמרה ואולי דרבינו היה גורס כמו שאמרת.

מסורת הש"ס

א) נקמן סה., ב) נ"מ הא אין קטן עושה שליח וכ"ש ל"נ ליה, ג) [תוספתא פ"ד ע"ס], ד) [שם ע"ס], ה) [נ"מ עו.], ו) [שם],

מוסף רש"י

בשלמא אי איתמר איפכא כו' ואמר רב נחמן כו'. כלומר ועלה שמעת לרב נחמן דאמר מגורשת, היה לך לגמוד לפי דבריו שיאמר בהגעת הגט לידו לו לידה דליהוי גירושין, לו לדיבורא דידיה סמיך לו לדיבורא דידה סמיך, כילד, אמר רב נחמן אם משהגיע גט לידו דשליח מגורשת, יש לגמוד דלדיבורא דידה סמיך ולא לו האמין, ונתלה לאמרו לו בתורת שליח לקבלה לדברי האשה, והבעל עצמו גירש, ולא הוה אמר רב נחמן עלה כשיגיע גט לידה מגורשת ולא בקבלת השליח, יש לגמוד דלדיבורא דידיה סמיך ומהימנת לי דהכי אמרה לפי דבריו לה, ועשאו שליח להולכה, והשליח נתלה להיעקר מתורת שליחות של אשה לקבלה ונעשה שליח לבעל לגרש, והרי עשה שליחותו והגיע לידה (ב"מ עו:). אלא הכא. דשמעת ליה דאמר אינה מגורשת, אין לך לגמוד מדרב נחמן דלדיבורא דידיה סמיך ואין כאן שליחות כדאמרת, דלא נמי אמרינן דלדיבורא דידה סמיך, דאף הבעל עשאו שליח להולכה לדברי האשה, אין כאן שליחות, שהרי השליח לא נתלה, דהא עקר ליה לשליחותיה לגמרי, דאמר ליה שליח לקבלה אינה לעשות, שלא אמרה להגיע לידה, אבל שליח להולכה לערוה ולהגיע לידה לו אפשי להעשות, שלכך אפילו נתלה והגיעו אצלה אין כאן שליח שיתן לגירושין, שכשקבלו לא קבלו על מנת כן, ולא קשיא הא אמרינן גבי מיאבה, היכא דהיא אמרה המקבל והוא אמר לבעל אשתך אמרה הבא, והוא אמר הילך כמה שאמרה, דלא הוה אמר עלה משיגיע גט לידו מגורשת, הוה שמעינן דלדיבורא דידה סמיך ומסרו לו על מנת קבלה, ולא קשיא לן הא שליח עקר לשליחותיה ולא נתלה הוא בשליחות קבלה, אינה אמר דלא הוה אמר רב נחמן הכי הוה קמ"ל דהאי לאו עקירה הוא דהא מתלה להיות שליח להולכה, כל שכן דמתלה בשליחות קבלה שהקבלה בכלל הולכה לענין הטורת (שם). קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה. דאין שליחות לקטן הלכך המציאו לה הא שליחו של בעל להולכה ויתנהו לה (קדושין מד:).

עין משפט נר מצוה

ז א ב מיי' פ"ו מהלכות גירושין הל"ב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמ סעי' ט וע"ש:
ח ג מיי' שם טוש"ע שם סעי' ו:
ט ד ה מיי' שם הל"ח טוש"ע שם סעי' ו:
י ו מיי' שם הל"י טוש"ע שם סעיף ח:

תוספות רי"ד

אבל אם אמרה לו התקבל לי גיטי והוא אמר לבעל אשתך אמרה לי הבא לי גיטי והוא אומר לו הולך כמו שאמרת והגיע גט לידה מגורשת: ת"ד התקבל לי גיטי ואמר השליח לבעל אשתך אמרה התקבל לי גיטי והוא אומר לו הולך ותן לה או זכה לה והתקבל לה אם רצה להחזיר לא יחזיר ר' נתן אומר הולך ותן לה אם רצה להחזיר יחזיר זכה לה והתקבל לה אם רצה להחזיר לא יחזיר רבי אומר בכולן אם רצה להחזיר לא יחזיר. אבל אם אמר לו אי אפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה אם רצה להחזיר יחזיר רבי היינו ת"ק איבעית תימא אי אפשי אתא לאשמעי' ואיבעית תימא הא קמ"ל מאן ת"ק רבי איבעיא להו לר' נתן הילך כזכי דמי.

ז) ל"ל הילך כמו שאמרה

הכי השתא בשלמא אי איתמר איפכא התקבל לי גיטי. אמרה ליה היא והוא אמר לבעל אשתך אמרה הבא לי גיטי ובעל אמר ליה הילך כמה שאמרה איכא למיפשט בעיין מדרב נחמן דאי אמר רב נחמן עלה משיגיע גט לידו מגורשת איכא למיפשט דלדיבורא דידה סמיך ולא היימניה אלא תלה בדעתה ומסרייה ליהליה בתורת קבלה **ואי נמי.** הוה אמר רב נחמן עלה משיגיע גט לידה מגורשת פשטינן מינה דלדיבורא דידיה סמיך והימניה דהכי אמרה ומסרייה לידיה בתורת הולכה: **אלא.** השתא דאמר רב נחמן אינה מגורשת איכא למיפשט דטעמא משום דסמך דלדיבוריה דשליח הוא דאי נמי דלדיבורא דידה סמיך ושויה שליח להולכה אשמועי' רב נחמן דשליח גופיה לאו בתורת הכי קבליה דלא ניחא ליה בטירחא דהולכה ועקריה לשליחותיה ואמר שליח לקבלה אפשי להיות שליח להולכה אי אפשי להיות הלכך אי נמי אמליך ואמטייה ליהלה לאו גיטא הוא דמעיקרא לא קבל עליו להיות שליח לבעל להולך: **ת"ש.** תיובתא לרב נחמן: **טעמא דרבה לחזור הא לא רבה.** ואמטייה לידה מגורשת: **אמאי והא בעל לאו בר שויא שליח לקבלה הוא.** ואיהו בתורת קבלה יהביה: **אלא.** על כרחין משום דאמרי' אע"ג דלא יהביה אלא בתורת קבלה כיון דאמטייה לידה מיגרשה משום דכיון שנתן עיניו לגרשה לכי מתיידע ליה דלא מצי לשוייה שליח לקבלה ניחא ליה דליהוי שליח להולכה: **וכלא.** גבי מילתיה דרב נחמן נמי אע"ג דההיא שעתא לא נעשה שליח להולכה מיהו לכי מימליך ואמטייה מינח ניחא ליה לבעל והוי שלוחו להולכה: **וגמר ונתן לאשה הולכה.** והתקבל דקאמר ליה התקבל והולך קאמר ולא טעמא כדקאמרת הוא דהיכא דשני ליהוי שליחות: **אבל הכא טעי.** בעל כסבור שהיא עשאתו שליח לקבלה דסמך דלדיבוריה ולא יהביה ליהליה אלא לאשה קבלה. ורב אשי נמי דאוקי טעמא דרב נחמן משום דמעיקרא עקריה שליח לשליחותיה שפיר מיתלה בהכי כדתרלינן דטעמא דמתניתין משום דהתקבל והולך קאמר ומתחילה נעשה שלוחו ולא איצטריכא למינקט הכא טעי אלא אגיבא דליתא קמא דקא סלקא דעתין טעמא דרב משום דלדיבורא דידיה סמיך הוא: **אינו גט עד שיגיע גט לידה.** שאין הקטן עושה שליח הילכך לאו שלוחא דידה הוא אלא שלוחו דידיה הוא: ה"ג **ואמאי הא לאו שליח להולכה שוייה: אדם יודע שאין שליחות לקטן.** ואין זה שליח לקבלה וגמר ונתן לשום הולכה: **ואשתך אמרה** גרסי' בכולהו: **הולך ותן לה זכי לה והתקבל לה.** אחד מכל הלשונות הללו אמר לו: **רצה לחזור יחזור.** מפרשין לה ואזלינן: **מאי לאו קבלה אקבלה והולכה אהולכה.** זכי והתקבל דקתני קאי אאשתך אמרה התקבל והולך ותן לה דקתני קאי אאשתך אמרה הבא וקתני בתרוייהו משיגיע גט לידה מגורשת ותיובתא דרב נחמן מקבלה אקבלה דקתני הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל והוא אומר התקבל דבהדיא יהביה ליהליה בתורת קבלה ובעל לאו בר הכי הוא ואיהי נמי לא שויתיה וקתני דהוי מיהא שליח להולכה דכיון שנתן עיניו לגרשה כו' כדלעיל וכ"ש היכא דאמר לו הילך כמה שאמרה דאיכא למימר לאו לדיבוריה סמך אלא בדעתה תלה ושויה נמי שליח להולכה: **לא קבלה.** דקתני זכי לה והתקבל לה קאי אהולכה אאשתך אמרה הבא לי גיטי שהרי אמרה לו התקבל ולקמיה פריך אם רצה לחזור אמאי יחזור: **והולכה.** דקתני הולך ותן לה אאשתך אמרה התקבל: **מכי מטי גט לידיה.** דשליח מיגרש דהא תרוייהו שליח לקבלה שוייה ואמאי אם רצה לחזור יחזור: ה"ג **שמע מינה דלדיבורא דידיה.** דשליח סמיך כלומר מיפשטו מדקתני יחזור דלדיבורא דידיה סמיך ואיהו מ"ל אשתך אמרה הבא לי והא היימניה והתקבל דקאמר ליה התקבל והולך קאמר דהכי נמי אוקימנא לעיל דאי אמר דרב נחמן איכא התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הבא והוא אמר הילך כמה שאמרה ואמר רב נחמן משיגיע גט לידה מגורשת הוה פשטינן מינה דלדיבורא דשליח סמיך: **הכי השתא האשה קאמר ליה הילך כמה שאמרה.** הא דאמרן לעיל דאי אמר דרב נחמן איכא התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הבא לי גיטי והוא אמר הילך כמה שאמרה והוה אמר רב נחמן דכשיגיע גט לידה הוא דהוי מגורשת הוה פשטינן מינה דלדיבורא דידיה סמיך דהא קאמר ליה הילך כמה שאמרה וכיון דלא מיגרשה בקבלה דהאי איכא למיפשט מינה בעיין דהשוכר[ה] דאינעיא לן בכי האי גוונא דהאי כמה שאמרה דקאמר ה"ק לה מהימנת לי דהכי קאמרה ובתורת הולכה יהביה ליהליה: **הכא.** דקאמר ליה זכי והתקבל: **מי קאמר ליה הילך כמה שאמרה.** דתיפשוט בעיין דהשוכר[ו] מינה הא דקתני הכא יחזור משום דכיון דאמר ליה להולכה עשאתני אשתך ואיהו מ"ל התקבל אדם יודע שאין עושה שליח לקבלה והתקבל והולך קאמר אבל אי אמר לו הילך כמה שאמרה אימא לך דלדיבורא דידה סמיך ולא היימניה ובדעתה תלה ואם רצה לחזור לא יחזור דתרוייהו שליח לקבלה שויתיה: **ה"ר כו' רצה לחזור לא יחזור.** קסבר הולך כזכי דמי: **אמר לו אי אפשי שתקבל.** גלי דעתיה דהולך דקאמר ליה לאו זכי הוא: ה"ג **הילך לרבי נתן כזכי דמי או לא: האשה שאמרה התקבל לי גיטי.** כלומר ואם אמרה לו מתחלה האשה התקבל ונתנו ליה הבעל בתחת משתי לשונות הללו רצה לחזור לא יחזור:

מאי

בשלמא אי איתמר איפכא התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הבא לי גיטי והוא אמר הילך כמה שאמרה וא"ר נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב כיון שהגיע גט לידו מגורשת אלמא אדיבורא דידה הוא דקא סמיך [ב]א"נ לידה אדיבורא דידיה קא סמיך אלא הכא משום דעקריה שליח לשליחותיה לגמרי הוא דאמר שליח לקבלה הוינא להולכה לא הוינא א"ר הונא בר חייא תא שמע האומר התקבל גט זה לאשתי או הולך גט זה לאשתי רצה לחזור יחזור טעמא דרצה הא לא רצה הוי גט ואמאי הא בעל לאו בר שוויא שליח לקבלה הוא אלא אמרינן כיון שנתן עיניו לגרשה מימר אמר תיגרש כל היכי דמגרשה הכא נמי כיון שנתן עיניו לגרשה מימר אמר תיגרש כל היכי דמגרשה הכי השתא התם [ג]אדם יודע שאין שליחות לקבלה וגמר ונתן לשם הולכה הכא טעי אמר רבא תא שמע [ד]קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה כי מטי גיטא לידה מיהא מגרשה ואמאי [ה]והא לאו שליח להולכה שוייה אלא אמרינן כיון שנתן עיניו לגרשה מימר אמר תיגרש כל היכי דמגרשה ה"נ כיון שנתן עיניו לגרשה מימר אמר תיגרש כל היכי דמגרשה הכי השתא התם אדם יודע שאין שליחות לקטן וגמר ונתן לה לשום הולכה דידיה הכא טעי ת"ש [ו]הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הבא לי גיטי והוא אמר הולך ותן לה זכי לה והתקבל לה רצה לחזור יחזור [ז]משהגיע גט לידה מגורשת מאי לאו קבלה אקבלה והולכה אהולכה לא קבלה אהולכה והולכה אקבלה אי קבלה אהולכה מכי מטי גיטא לידיה לאלתר ליהוי גיטא שמעת מינה דאדיבורא דידיה קא סמיך הכי השתא התם קאמר ליה הילך כמה שאמרה הכא [ח]מי קאמר ליה הילך כמה שאמרה ת"ר [ט]התקבל לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי והוא אומר הולך ותן לה זכי לה והתקבל לה רצה לחזור לא יחזור ר' נתן אומר [י]הולך ותן לה רצה לחזור יחזור זכי לה והתקבל לה רצה לחזור לא יחזור רבי אומר בכולן אם רצה לחזור לא יחזור אבל אם אמר לו אי איפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה רצה לחזור יחזור רבי היינו ת"ק איבעית אימא אי איפשי אתא לאשמועי' ואיבעית אימא הא קא משמע לן מאן ת"ק רבי איבעיא להו הילך לר' נתן כזכי דמי או לאו כזכי דמי ת"ש האומר התקבל גט זה לאשתי או הולך גט זה לאשתי רצה לחזור יחזור האשה שאמרה התקבל לי גיטי רצה לחזור לא יחזור

מאי

בשלמא אי איתמר איפכא. בלא איפכא הוי מצי למימר בשלמא אי אמר רב נחמן משהגיע גט לידה מגורשת הוה ש"מ דלדיבורא דידה סמיך אלא משום דבאיתמר איפכא איכא תרי גווני נקטיה: **רבי** אומר בכולן **אם רצה לחזור לא יחזור.** דהולך כזכי ואע"ג דנסוף פ"ק (לעיל דף יד:) סבר ר' יהודה הנשיא דהיינו רבי דהולך לאו כזכי גבי הולך מנה לפלוני שאני הכא כיון שאמר ליה שליח אשתך אמרה קבל לי גיטי סתמא דמילתא דאדעתא דהכי יהיב ליה:

דקדמה

[א] תוספ' ד"ה אבל אם אמרה לו התקבל לי גיטי והוא אמר לבעל אשתך אמרה לי הבא לי גיטי והוא אומר לו הולך כמו שאמרת. [ב] ר"ן ד"ה אדיבורא דידה. [ג] ר"ן ד"ה אדם יודע. [ד] ר"ן ד"ה אמר רבא. [ה] ר"ן ד"ה אלא אמרינן. [ו] ר"ן ד"ה הבא לי גיטי. [ז] ר"ן ד"ה משהגיע. [ח] ר"ן ד"ה מי קאמר. [ט] ר"ן ד"ה התקבל לי גיטי. [י] ר"ן ד"ה הולך ותן לה.

דקדמה איהי ושויה שליח מעיקרא. הוה מצי למימר דמיכא ביינייהו היכא דלא קפיד בעל:

כותבין ונותנין אפי' ק' פעמים. נראה לר"י היכא דלא נאבד הגט אלא שמסופקין בו אם נעשה כתיקון אם לאו אמין לעשות אחר שהרי עשו שליחותן אם הוא כשר לפיכך טוב ללמד את הבעל שיצוה לעשות כמו שירצו עד שיצאו מן הספק: **אפי'** הן **הראשונים** והן **האחרונים.** ופ"ת מאי אפילו אדרבה הכי עדיף טפי דלא הוי חצי דבר וי"ל משום דבכמה אחת דומה לשקר דהיכי מתרמי שהיו בשעת אמירה ובשעת קבלה וגבי גט הוה לן למיחש שמא שכרתם האשה כדאשכחן בסוף פירקין באומר אמרו שמא תשכור עדים והדר קאמר או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהם אפילו לאותו יחידי לא חיישינן שמא שכרתו ופ"ת לר' עקיבא דאמר במרובה (ב"ק דף ע.) ובחזקת הבתים (ב"ב דף נו.) דבר ולא חצי דבר היכי מכשרינן הכא שתי כיתי עדים וי"ל דלמ"ד בגמרא שלים נאמן לא צריכי עדי אמירה לעדי קבלה וכוליה דבר הוא ואפילו למ"ד בעל נאמן ה"מ כשנשתן בעיר בעל שלים ואשה כמו שאפרש בגמ' הלכך כיון דאם אין שנשתן בעיר לא צריכי עדי אמירה לעדי קבלה כוליה דבר הוא:

בעל אומר לפקדון. הא דלא נקט בעל אומר להולכה ושלים אומר לקבלה משום דלא שייך המי טעמא דקאמר דאם אינה לגירושין לדידה הוה יהיב לה אלא כשאומר הבעל לפקדון:

ושליש אומר לגירושין. פירוש שאומר שהיה שליח לקבלה ומיירי כשיש שיש שמעידין בפניהו אמרה דשויתיה האשה שליח לקבלה כדתנן במתני': בעל

מאי לאו בהילך ור' נתן לא בהולך ורבי ת"ש לפיכך אם אמר לו הבעל אי אפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה רצה לחזור יחזור טעמא דאמר אי אפשי הא לא אמר אי אפשי רצה לחזור לא יחזור מאי לאו בהילך ור' נתן לא בהולך ורבי ת"ש הולך גט זה לאשתי רצה לחזור יחזור הילך גט זה לאשתי רצה לחזור לא יחזור מאן שמעת ליה דאמר בהולך רצה לחזור יחזור ר' נתן וקאמר בהילך רצה לחזור לא יחזור ש"מ [6]א"הילך כזכי דמי ש"מ אתמר [2]התקבל לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי והוא אומר הולך ותן לה אמר ר' אבא אמר רב הונא אמר רב נעשה שלוחו ושלוחה וחולצת למימרא דמספקא ליה לרב אי הולך כזכי דמי אי לאו כזכי דמי והא [3]אתמר הולך מנה לפלוני שאני חייב לו אמר רב חייב באחריותו ואם בא לחזור אינו חוזר התם [4]ספק ממונא לקולא הכא ספק איסורא לחומרא אמר רב [5]אין האשה עושה שליח לקבל לה גיטה מיד שליח בעלה ור' חנינא אמר [6]אשה עושה שליח לקבל לה גיטה מיד שליח בעלה מ"ט דרב איבעית אימא משום בזיון דבעל אב"א [7]משום חצרה הבא לאחר מיכן מאי בינייהו איכא בינייהו דקדמה איהי ושויה שליח מעיקרא ההוא גברא דשדר לה גיטא לדביתהו אזל שליחא אשכחה כי יתבה וקא לישא אמר לה הילך גיטך אמרה ליה ליהוי בידך אמר רב נחמן אם איתא לדרבי חנינא עבדי בה עובדא אמר ליה רבא ואם איתא לדר' חנינא עבדת בה עובדא הא לא [8]חזרה שליחות אצל הבעל שלחה לקמיה דר' אמי שלח להו לא חזרה שליחות אצל הבעל ור' חייא בר אבא אמר [9]נתיישב בדבר הדור שלחוה קמיה דר' חייא בר אבא אמר [10]כל הני שלחו לה ואזלי כי היכי דמספקא להו לדידהו [11]הכי נמי מספקא לן לדידן הוי דבר שבערוה ודבר שבערוה חולצת הוה עובדא ואצרכה רב יצחק בר שמואל בר מרתא גט וחליצה תרתי גט מחיים וחליצה לאחר מיתה ההיא דהוו קרו לה נפאתה אזול סהדי כתוב תפאתה אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב עשו עדים שליחותן מתקיף לה רבה מי קאמר להו כתובו חספא והבו לה אלא אמר רבה ודאי אי כתוב סהדי גיטא מעליא ואבד עשו עדים שליחותן מתקיף לה רב נחמן מי קאמר להו כתבו ואנחוה בכיסייכו אלא אמר רב נחמן [12]כותבין ונותנין אפי' מאה פעמים: בעא מיניה רבא מרב נחמן כתבו ותנו לשליח מהו סלוקי סליק להו או דילמא לטירחא דידהו חייש א"ל רבינא לרב אשי ויוליך לה מהו [13]תיקו: רשבג"א אף האומרת טול לי גיטי אם רצה לחזור לא יחזור: תנו רבנן [14]טול לי [15]ושא לי ויהא לי בידך כולן לשון קבלה הן: **מתני'** [16]האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי כיתי עדים שנים שאומרי' בפנינו אמרה ושני' שאומרים בפנינו קבל וקרע אפי' הן הראשוני' והן האחרוני' שנתגרשה בקבלתו של זה אי לא כזכי: **חייב.** המשלח באחריותו שהרי לא נהנו המלוה לשולחו: **ואם בא לחזור אינו חוזר.** אלמא כזכי דמי: **ספק ממונא לקולא.** והמוציא מחבירו ידו על התחתונה לפיכך אינו חוזר: **משום בזיון דבעל.** כשכור קלוטי בעייה שאינה מקבלתו בעצמה דאילו כי עבדא לקבל מיד הבעל אין כאן משום בזיון דהא ידע ולא קפיד: **משום חצרה הבאה לאחר מיכן.** לאחר שנתן לה הבעל הגט באחר של אחרים קנאתו דההוא לא גיטא הוה דבעינן ונתן בידה [2]) או באחרה דאיתרבאי מידה וחד בשעה שנתן לא היה האחר שלה וגזרינן שלא יקבל שליח האשה מיד שליח בעלה משום דדמי להא שקדם הבעל ומסרו ליד שליח ואחר כך עשתה היא שליח לקבלו ואתו נמי למימר אחר הוי שליח הבעל וכשקנאתו היא נעשה שלוחה: **מאי בינייהו.** בין הני תרי לישני: **דקדמה איהי ושויה שליח.** דידה קודם שמסר הבעל ליד שלוחו דהשתא לא דמי לאחר הבא לאחר מיכן: **ליהוי בידך.** ותהיה אתה שלוחי לקבלה: **אם איתא לדרבי חנינא.** אם הייתי יודע שהלכה כמותו: **עבידנא.** בהא מילתא עובדא כוותיה ואמינא מגורשת ולא חיישינן לאחרה הבאה לאחר מיכן: **לא חזרה שליחות אצל הבעל.** שליח אחזר ונעשה שליח למי שנשתלח לו ניתק משליחות הראשון עד שלא היה לו שהות לחזור אצל שולחו ולומר עשיתי שליחותך ושליחות שאינה רואיה לחזור אצל שולחים: **הוי דבר שבערוה.** שנולד בו ספק בנית המדרש: **חולצת ולא מתייבמת.** אם מת: **הוה עובדא.** כי האי גוונא: **ואצרכה גט.** אחר משום דלא חזרה שליחות: **תרתי.** נתמיה אם גט לאמה חליצה משמע: **גט מחיים.** אם נאת לינשא מחיים צריכה גט שני: **וחליצה לאחר מיתה.** אם מת ולא נתן לה גט: **נפאתה.** כך שמה: **אזול סהדי.** שאמר להם בעל כתבו גט ותנו לה: **וכתבו חספאתה.** טעו בשמה: **עשו עדים שליחותם.** לגט אחד עשאם שלוחים ועדים והרי כתבו גט אחד ואינן שלוחים עוד לחזור ולכתוב גט כשר: **ואבד.** קודם שנתגרשה לה: **עשו עדים שליחותם.** ואינן רשאין לכתוב גט שני ולתן לה שהרי כבר כתבו גט כשר: **כתבו ותנו לשליח.** לשליח שלי שמיניתי וכן עשו ואבד בדרך מי אמרינן עשו כל שליחותם ונשתלקו: **או דלמא.** האי נמי עד שיצא גט לידה ותתגרש עשאן שלוחין לכתוב אלא לטירחא דידהו אם שלא להטריחם בהולכה: **א"ל רבינא לרב אשי ויוליך לה מהו.** אמ"ל בהך דלא אמר אלא כתבו ותנו לשליח והם כתבו ונתנו לו ואבד דעשו שליחותם דהא כל מה שעוסק גמרו ועשו הכא מאי מי אמרינן כיון דאמר כתבו ותנו לשליח ויוליך לה עשאן שלוחים לחזור ולכתוב עד שיגיע לידה לכך פירש להם כל כך או דלמא לא שנא: ה"ג **טול לי שא לי יהא לי בידך כו': מתני' האשה שאמרה התקבל לי גיטי.** והוא חזר ואמר קבלתי: **צריכה.** להביא לפניהם ב' כיתי עדים: **שנים שיאמרו בפנינו אמרה.** לו לקבלו: **ושנים שיאמרו בפנינו קבל וקרע.** ובגמרא [3]) פריך למה לו למיקרעיה: **אפי' הן כו'.** שהשנים שאמרה בפניהם הן עצמן רצו כשקבלו: לו

מסורת הש"ס

[6]) [נעיל ל. סב:], [2]) [נעיל ל. ג), [3]) [מכות עג. וש"נ], [4]) נעיל כד., [5]) [נעיל כא.], [6]) [נעיל כד.], [7]) [נ"ק כ:], [8]) [שם: שבועות מח.], [9]) [ר"ף ורא"ש לא גרסי ישא לי], [10]) [בבריס כד], [11]) [לקמן סד.], [12]) [ב' דבריס אלו שייכים לדף סד ע"א].

מוסף רש"י

אמר רב חייב. המשלח הזה, באחריותו. אם יאנסו מיד שליח זה. ואם בא לחזור. ולומר המחזירם לי שמא יאנסו ממך בדרך, אינו חוזר (לעיל יד.). משום בזיון דבעל. דכבוד מכה אותי שאין היא עצמה מקבלתו, הלכך לא ניחא ליה שיהא שלוחו מוסר לשלוחה, ואי מסר לא הוי גיטא דלאו לאכי שדרוהו לאלא, דבשלמא מיד הבעל עצמו, כיון דאיהו נופיה מסר לשליח אשתו הא קא חזיין דלא קפיד, אבל כל כמה דלא חזיין אמרינן קפיד (לעיל כד.). משום חצרה הבא לאחר מיכן. כגון נתן לה גט באחר מבידו והלך בעל אחר ומכר לה אם האחר, או נתן לה בתמנה, והא ודאי אינה מגורשת, דמאן מגרש לה, דכשנתן הבעל הגט באחר לא שלה היתה, דמיקני לה אדרה כאילו נותנו בידה, וכי אמת הא אחר אבל לדה לא מסח הבעל אמיא לה, דניחוא נותן לה האחר והבעל ניחא (לעיל נא.) דלמיין לבדדי, שכשזרק גט לאחר מבידו ואחר כך קנתה היא האחר שלא לשליח אם היא עושה את האחר שלא לשליח והיא כשקנאתו עשאתו שלא לקבלה ואמי לאכשרי מהניא עצמה, ואלא כדין הוא, דאחר לאו משום שליחות אחרני אלא משום ידה והניא שעתה דמתניה לאו ידה הוא (לעיל כד.). הא לא חזרה שליחות אצל הבעל. שלא לא מיקרי אלא המשלחה מזה לזה שלאחר לחזור אצל שולחו ולומר עשיתי שליחותך לחבנך חזו אינם רואים לחזור (לעיל כד. עי"ש).

תוספות ר"ד (המשך)

הבעל אבל אם היה שליח אחר שפיר דמי עיין בערך נ"ה בס"ה: ההיא דהוו קרו לה נפאתא אזול ספרי וטעי וכתיב שפאתא אמר רב יצחק בר שמעון בר מרתא משמיה דרב עשו עדים שליחותן פי' ואינן רשאין לכתוב לה גט אחר עד שירשה אותם הבעל פעם שנית דשליחות הראשונה בטלה כבר ובפ' גט פשוט אמר רב הכי גבי מי שפרע מקצת חובו דב"ד מקרעין שטרו וכותבין לו שטר אחר מזמן ראשון ודוקא ב"ד דאליכו לאפקועי ממונא אבל עדים לא דעדים שעשו שליחותן אין חוזרין ועושין שליחותן ורב נחמן דשרי הכא לא פליג עליה דרב דהתם גמרו עדים שליחותן ונתנוהו למלוה אבל הכא לא גמרו שליחותן עד שיתנוהו לאשה וכי אמר תנו לשליח ג) אינשיטו לן דסליקי סלקינהו ואין חוזרין וכותבין משום דגמרו שליחותן: מתקיף לה רבא מי אמר להו כתובו חספא והבו לה הילכך חוזרין וכותבין עוד גט כשר אבל ודאי אי כתוב ספרי גיטא מעליא ואבד קודם שיתנוהו לאשה אין חוזרין ומתקיף לה רב נחמן מי קא"ל כתובו ואנחוה בכיסיכו אלא אמר רב נחמן כותבין ונותנין אפילו ק' פעמים. בעא מיניה רבא מרב נחמן אמר לשנים כתבו ותנו לשליח מהו כיון דאמר תנו לשליח איסתלקו להו מיניה או דלמא מישך שייכו בהדיה עד דמטי גיטא לידה ואיתוקם כתיקו וכל תיקו דאיסורא לחומרא ואין כותבין ונותנין עד שירשה אותם פעם שנית. רשבג"א וכו' ת"ר טול לי שא לי יהא לי בידך כולן לשון קבלה הם: **מתני'** האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה ושנים

ל) ל"ל התקבל לי גיטי ואשתך אמרה וכו'. ב) אולי ל"ל ואתי נמי למימר דאנר הוי שליח וכו'. ג) לקמן בסמוך הביא בעצמו לדברי הסוגיא דשאר אחיינא בתיקו.

או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהן: גמ' איתמר בעל אומר לפקדון ושליש אומר לגירושין מי נאמן רב הונא אמר בעל נאמן ורב חסדא אמר א"שליש נאמן רב הונא אמר בעל נאמן דאם איתא דלגירושין יהביה ניהליה לדידה הוה יהיב לה ניהלה ורב חסדא אמר שליש נאמן דהא הימניה מתיב ר' אבא ב)בהודאת בעל דין כמאה עדים דמי ג)ושליש נאמן משניהם כיצד זה אומר כך וזה אומר כך שליש נאמן שאני ממון דאיתיהיב למחילה והא תניא וכן לגיטין גיטי ממון והתניא וכן לשטרות ד)מידי גבי הדדי תניא תנן האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קבל וקרע ואמאי ליהמניה לשליש מי קא נפיק גיטא מתותי ידיה דליהמניה תינה אמרה קיבל למה לי אמר רב' הא מני ר"א היא דאמר ה)עדי מסירה כרתי קרע למה לי אמר רב יהודה א"ר בשעת השמד שנו אמר רבה ומודה רב הונא דאי אמרה איהי לדידי אמר לי שליש דלגירושין יהביה ניהליה מהימנא מי איכא מידי דשליש גופיה לא מהימן ואיהי מהימנא אלא ו'אי אמרה קמאי דידי לגרושין יהביה ניהליה מהימנא מיגו דאי בעיא אמרה לדידה יהביה ניהליה בעל ה'בעל אמר לגירושין ושליש אומר לגירושין והיא אומרת נתן לי ואבד אמר רבי יוחנן ז)הוה דבר שבערוה ואין דבר שבערוה פחות משנים ואמאי וליהימניה לשליש מי קא נפיק גיטא מתותי ידיה דלהימניה ולהימניה לבעל דאמר ח)רב חייא בר אבין א"ר יוחנן בעל שאמר גירשתי את אשתי נאמן מי קאמר גירשתי ולימא חזקה שליח עושה שליחותו ט)דאמר רבי יצחק יהאומר לשלוחו צא וקדש לי אשה סתם ומת שלוחו אסור בכל הנשים שבעולם חזקה שליח עושה שליחותו הני

בעל נאמן דאם איתא דלגירושין בו'. וא"ת א"כ מה הועילו תכמים דתקון לומר בפני נכתב ובפני נחתם משום דאי אתי בעל ומערער לא משגיחינן ביה אכתי יערער שיאמר לפקדון נתתי ואי לאיכא עדים דיהביהו לגירושין התם לא בעינן בפני נכתב וי"ל דלא מהימן אלא בשלשתן בעיר דשייך האי טעמא דלדידה הוה יהיב לה והא דפריך ברב חסדא ממתניתין משמע דלרב הונא ניחא היינו משום דלדידיה איכא לאוקמי בשלשתן בעיר וא"ת והנהו דמגרכי (לעיל דף ו.) מערבא לערבא ומסכוה לסכוה דבעיר אחת מה הועילו תכמים בתקנתן וי"ל דסברי כרב חסדא דאמר שלש נאמן אפי' בעיר אחת אי נמי התם איירי כשהבעל אומר כתבו ותנו והלך לדרכו דליכא למימר דלדידה הוה יהיב לה:

שליש נאמן דהא הימניה. אפי' אומר הבעל שתן לו בפני עדים מ"מ סתם עליו לומתינת היה דמיימי עדים או חזלי למדינת הים דאין לפרש דנאמן השלש מטעם מיגו דאי בעי עביד ביה מאי דקאמר שיכול לומסרו לאשה כדפי' בקונטרס בסמוך אדא דבלא שום מיגו הימנוהו רבנן לשלש כדמשמע בסוף זה בורר (סנהדרין דף לא.) גבי ההיא סנתא דאפקידו גבה שטרא ואמרה דפריע הוא והימנה רב נחמן בלא שום מיגו דכיון דאיתחזק בב"ד אי בעי קלתיה לא אמרינן ועוד אי תשיב מיגו לא הוה פליג רב הונא דהיכא דאיכא מיגו מודה דלאמרינן בסמוך ומודה רב הונא דאי אמרה קמי דידי כו' אלא לא תשיב מיגו דהא אין ביד השליח לומסרו לאשה דשמא האשה לא תתרלה לקבל הגט כיון דבעלה אומר לפקדון לכך נרלה לפרש דהא הימניה כיון שמסר בידו על דעת כן מסר לו שיהא לגירושין אם יאמר לגירושין אע"פ שהוא משקר ולפי זה מהימנינן ליה לשלש אפילו בדברים העשויים להשאיל ולהשכיר היכא דלא אמר בתורת שאילה אלא אומר בפקדון יהבי' ליהליה: **מתיב** ר' **אבא** הודאת בעל דין כמאה עדים דמי ושליש

נאמן. משמע דנאמן אפילו כולן בעיר אחת אע"ג דאיכא למימר דאם איתא דלאו לפקדון יהביה הוה יהיב ליה: **שאני** ממון **דאיתיהיב למחילה.** כיון שהאמינו ומסר בידו נתרלה הבטחתו עליו למחול על ממונו ולהאמין על כל מה שיאמר אפי' יקבר שהאמינו להפסידו ממונו אפילו אלא כדין אבל במילתא דאיסורא אין בידו להאמינו אם יאמר לגירושין כדפירשנו: **ולהימניה לשליש.** פי' אמאי נרין שנים שיאמרו בפנינו קיבל אבל נרין לעולם שנים שיאמרו בפנינו אמרה כדפירשנו לעיל ומשני מי נפיק גיטא מתותי ידיה דהנך קרעים שבידו שמא מצאו בתשפה דדוקא היכא שהבעל אלא בידו דהימניה הבעל ומסרו לו נאמן: **תינח** בפנינו אמרה. פירוש מינה דבדין נרין שנים שיאמרו בפנינו אמרה ומזה לא הוה קשה מעולם אלא בפנינו קיבל למה לי נהי דלא סגי בשנים אומרים בפנינו אמרה היין דנקרע הגט ולא נפיק גיטא מתותי ידיה מ"מ למה לי בפנינו קיבל לא היה נרין אלא לעדים שראוהו בידו אלא: **רבי** אלעזר היא דאמר עדי מסירה כרתי. ומיירי אחין העדים מתומין בו ולכך לא סגי במה שראוהו בידו אלא היין אלא ראו הקבלה אבל אם עדים מתומין בו בשר אפי' אין כאן עדי מסירה לפינו דמסתמא נמסר בפני עדים ועשה כדין כדאמרי' בהשולח (לעיל דף לו.) אמר רבה לא נריכא אלא לר' אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי תיקנו חכמים עדי חתימה דזמינין דמייתי אהדי או חזלי למדינת הים ולקמן בהמגרש (דף פו.) תנן במילתיה דרבי ח)אליעזר גופיה אין העדים מתומין על הגט אלא מפני תיקון העולם: **אסור** בכל הנשים שבעולם. אבל לכל אדם אין לאסור לקדש ולחוש שמא זאת היא שקדש השליח דאם אתא דתקדשה לא היתה מוחזת ומתקדשת אבל האי אסור לקדש שמא שלוחו קידש לו אחת מקרובותיה כגון אמה ואם אמה וכיוצא בהן ואפי' באות כל הקרובות ואמרו אלא נתקדשו לא סמכינן אדיבורא בעלמא ואם תאמר יתומה קטנה מיאסר לכל אדם שמא אביה קדשה לזה השליח ונראה דקנסא בעלמא הוא דקנסינן ליה שלא לקדש סתם ולא חשש על עצמו אלא יבא לידי תקלה אבל מן הדין מותר בכל הנשים ◦ דאין זה חזקה גמורה דאינה בידו לתתקדש שמא לא תתרלה ועוד דאזלינן בתר רובא ומ"מ מוכיח שפיר דחזקה אלא שליחותו דאי לאו הכי לא הוה לאוי לקנוס כאן והא דפריך עלה בגזיר בפ"ב (דף יב.) מקן ט)סתומה שפרח אחד מהם לאויר העולם יקח זוג לשני ואילו שאר קיינין בעלמא מיתקנן ואע"ג דהכא קנסא בעלמא מ"מ פריך שפיר דהתם נמי הוה לן למקנסיה על אלא מזהר שלא יפרח וממה דשאר קיינין בעלמא מיתקנן לדידיה פריך והא דמשני אמינא לך אלא דאשה דלא נידע לאו משום דמיתסב כקבועה אלא מתבטל ברוב דבדבר המתערב ואינו ניכר לא אמרינן דליהוי קבוע דידיה כמחצה על מחצה אלא כלומר מחמת קביעותא קנסינן טפי מבגוחל. [וע"ע תוס' גזיר יב. ד"ה אסור]:

הני

לקבלה שהשנים נאמנים לכל דבר ונ"ל שגם שליח של קידושין צריך עדים היאך מינהו הבעל שליח לקדש בפניהם שאע"פ שמוליך הקידושין ביד (מאלו) [מ"מ אינו] מוכיח שהבעל נתנם לו ולא דמי לגט שכתוב בו אנא פלוני בר פלוני מעיר פלוני פטרתי פלונית בת פלונית שזו ודאי היא הוכחה גדולה שהבעל מסרו ולא חיישי' שמא לפקדון נתנו לו או מצאו בשוק אלא כיון שהוא מוחזק בו ויוצא מידו נאמן הוא לומר שהבעל נתנו לו וה"ה בשליח קדושין אם היה מקדשה בשטר אבל בכסף צריך עדים שמינהו שליח בפניהם ומאי דאמרי' בריש פ' האיש מקדש שהשליח נעשה עד ובשליח ועי"א מתקדשת האשה כגון שיש עדים שהוא שלוחו וה"ה הכי נמי שליח להולכה דגט כיון שהוא נאמן בלא עדים מצטרף הוא עם ע"א בנתינת הגט ליד האשה לר' אלעזר דבעי עדי מסירה ואם היו שני שלוחים בקדושין אינן צריכים מפני שהן שנים והם נאמנים וגם לא עדי מסירה אלא הן הן עדיו

גליון הש"ס

תד"ה אסור בכל הנשים וכו' דאין זה חזקה גמורה. ע' לקמן סה ע"א תד"ה התקבל:

מוסף רש"י

הודאת בעל דין כמאה עדים דמי. כריתתא היא (מוספתא דב"מ כפ' לאשון ב"מ ג.) כלתיב (שמות כב) אשר יאמר כי הוא זה, הרי שמתן על מקנת הולאתו (קדושין סה:). מידי גבי הדדי תניא. תנא תניא ר' מאיר ומדא תניא ר' יוסי (שבת יח:). ואין דבר שבערוה פחות משנים. אין דבר ערוה לאו להמיתו בפחות משנים, דליף דבר דבר מממון, כתיב הכא לי יומא בה ערות דבר, וכתיב התם על פי שנים עדים יקום דבר (לעיל ב:). חזקה שליח עושה שליחותו. כל השלומין עושין שליחותו ומתוקנין לזו בכך, מאמר שנתלו בשלוחותן (חולין יב.). צא וקדש לי אשה סתם. אלא פירש לו בלאחו עיר ואחו אשה (גזיר יב.). אסור בכל הנשים שבעולם חזקה שליח עושה שליחותו. והלך וקידש לו אשה, וכיון שלא פירש לו הי מיניהו קדיש ליה ולא ידע אחו קדיש לו, ואי הדר אמו האיש ומסיב אימתא דלמא זו היא אמה או בתה או אחותה של אותה האשה שקדש לו שלוחו, והן כולן אסורות לו כדאמר התם (כרים מס' ד"א) המקדש את האשה אוסר עליו שבע עריות (גזיר יב.).

תוספות רי"ד

שיאמרו בפנינו קבל וקרע ואפילו הם הראשונים או א' מן הראשונים ואחד מן האחרונים וא' מצטרף עמהם פי' האשה שאמרה התקבל לי גיטי והוא חזר ואמר קבלתי צריכה להביא לפנינו שני כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה לו לקבלו ושנים שיאמרו קבלו וקרעו ולקמן מפרש למה לי לקורעו: ואפילו הם הראשונים שאמרה בפניהם לקבל לה הם עצמם מעידים שראו שקבלו או א' מן הראשונים ואחד מן האחרונים וא' שלישי שנעשה עד בזו ובזו מצטרף עמהם ואע"ג דשליח להולכה אינו צריך עדים שהבעל עשאו שליח אלא הוא נאמן מפני שהגט שבידו מוכיח אבל שליח לקבלה שאין דבר המוכיח בידו צריך עדים ואילו היו שנים אינן צריכין עדים אלא הם נאמנים לומר שהאשה עשאתנו שלוחים

יח א מיי' פי"ב מהל' גירושין הלכה יא סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמא סעי' נה:

יט ב מיי' פ"ז מהל' טוען הל"א טוש"ע חו"מ סי' פא סעי' מ:

כ ג מיי' פט"ו מהל' מלוה הלכה ח סמג עשין לד טוש"ע חו"מ סי' ו סעיף ח:

כא ד טוש"ע אה"ע סי' קמא סעי' נה:

כב ה מיי' פי"ב מהל' גירושין הלכה יב סמג עשין נ טוש"ע שם סעי' נו:

כג ו מיי' פ"ע מהל' מישות הל"ו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לה סעי' יא:

תוספות רי"ד (המשך)

כדאמרי' התם: איתמר בעל אומר לפקדון ושליח אומר לגירושין מי נאמן רב נחמן אמר בעל נאמן ורב חסדא אמר שליח נאמן רב הונא [אמר] בעל נאמן אם איתא דלגירושין יהביה ניהליה לדידה הוה יהיב לה ורב חסדא אמר שליח נאמן דהא הימניה פי' בשליח שמינתו האשה לקבלה מיירי והשליח והאשה יחד הם בעיר ומשום הכי פליג רב חסדא ואמר דשליח נאמן שאין ביד הבעל לבטל אותה השליחות וכיון שהגט יוצא מתחת ידו אמר רב חסדא דשליח נאמן אבל בשליח להולכה א"א לומר דשליח נאמן שהרי הבעל יכול לבטלו ואין לך בטול גדול מזה כשאומר לו לפקדון נתתיו לך. ואם תאמר אין זה בטול גמור אלא גלוי דעתא בעלמא וכבר קי"ל כאביי דאמר גלוי דעתא בגיטא לאו מילתא היא ולא בטיל עד דמבטלי ליה בפירוש ויאמר לו אי אפשי בשליחותך (והגט) [והכא] לא בטלו בפירוש אלא אמר בפקדון נתתיו לך לא בטיל והשליח נאמן ואם יתנו לאשה היא מגורשת זה לא יתכן דנהי דאין זה בטול גמור כיון שיכול לבטלו ביטול גמור יהא נאמן לומר לפקדון נתתיו לך ע"י מגו דאי בעי מבטל ליה ואמר ליה אי אפשי בשליחותך כי אמר נמי לפקדון יהבתיה נילהך יהא נאמן ואין לומר דלית ליה לרב חסדא מיגו דהא ק"ל בפ' האשה שנתאלמנה (ד' כב.) דאמרי' מיגו מדאורייתא ומסברא הילכך אין לפרש מחלוקתם אלא בשליח לקבלה ואותיב עליה דרב חסדא ממאי דתנן האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי כיתי עדים שנים שיאמרו וכו' ואמאי ליהמניה לשליח. פי' צריכה עדים שיאמרו בפנינו אמרה לו לקבל גיטה אבל אם אין עדים בדבר אע"פ שהאשה מודה כי מינתו שליח והבעל מודה לו שנתנו לו והגט יוצא מתחת יד השליח שקבלו בעבור האשה אמרי' שאין האשה מגורשת דשמא האשה לא מינתו שליח ואמאי צריכה עדים בזה הדבר יהא השליח נאמן לומר שהאשה מינתו שליח כדאמר רב חסדא הכא דשליח נאמן באומרו לבעל כי לגירושין נתתו לי. ומתרץ מי כי נפיק גיטא מתותי ידיה דליהמניה פי' כשבא השליח ואומר כי האשה מינתני שליח במה

נאמן לו כלום יוצא מתחת ידו כמו שיוצא עכשיו כשאומר לבעל לגירושין נתתו לי. הילכך שליח להולכה נאמן בלא עדים אבל שליח לקבלה אינו נאמן בלא עדים: הדר מקשה ליה תינה אמרה קבל למה לי' פי' נהי דבעי' עדים שאמרה לו האשה ומינתו שליח עדים שקבל הגט למה לי כיון שהגט יוצא מתחת ידו יהא השליח נאמן כדאמר רב חסדא ומשני רבא ד' אלעזר היא דאמר עדי מסירה כרתי פי' ואפילו אם הגט יוצא מתחת יד האשה צריכה להביא עדי מסירה כ"ש מיד השליח וכי פליגי רב הונא ורב חסדא אליבא דר' מאיר דלא בעי עדי מסירה ואילו נפיק הגט מתחת יד האשה נאמנת לומר לגירושין ניתן לי ואינה צריכה עדי מסירה ובשליח מתחת יד השליח פליגי רב הונא ורב חסדא דרב הונא סבר אפי' לר' מאיר בעל נאמן ורב חסדא סבר אליבא דר' מאיר השליח נאמן שכך נאמן השליח כמו האשה ובעי תלמודא קרע למה לי פי' מה צורך לשליח לקורעו ואהדר רב יהודה בשעת